

Mentorálás a tehetséggondozásban

tamas.marta53@gmail.com

MATEHETSZ – Tehetséghidak program
www.tehetseghidak.hu/tehetsegkonyvtar

Dávid Mária-Gefferth Éva-Nagy Tamás-
Tamás Márta:
Mentorálás a tehetséggondozásban
MATEHETSZ 2014

MATEHETSZ Géniusz – Tehetséghidak – Tálfntum programok - alprojektek

Célkitűzések:

- Kiemelkedően tehetséges fiatalok támogatása
- HH-s, és SNI-s tehetségek speciális programjainak kidolgozása
- Gazdagító programok támogatása
- Kortárssegítés támogatása
- Fiatalok – szülők – pedagógusok kapcsolatrendszerének fejlesztése
- Tehetség piactér – társadalmi hasznosulás
- Mentor szerepvállalás ösztönzése
- Tehetséggondozók, és mentorok képzése: FAT akkreditált mentorképzés, ELTE mentortanár képzés

Tehetség szlogenek, definíció:

- Mindenki tehetséges valamiben ?
- A tehetséget nem lehet eltaposni? – „Einstein, magából nem lesz semmi!”

Tehetség definíció: „A tehetség nem más, mint egy potenciális lehetőség, ígéret arra, hogy valaki valamilyen társadalmilag hasznos emberi tevékenységi körben kiemelkedő teljesítményt hozzon létre, úgy, hogy ez számára megelégedettséget, sikerélményt jelentsen.” Czeizel 1997

Mentorálás = tudás + tudatosság + érzelem

- Magas szintű tudás átadás
- Nevelés
- Személyes figyelem – biztonság
- Kölcsönösség

A mentorszerep definíciója

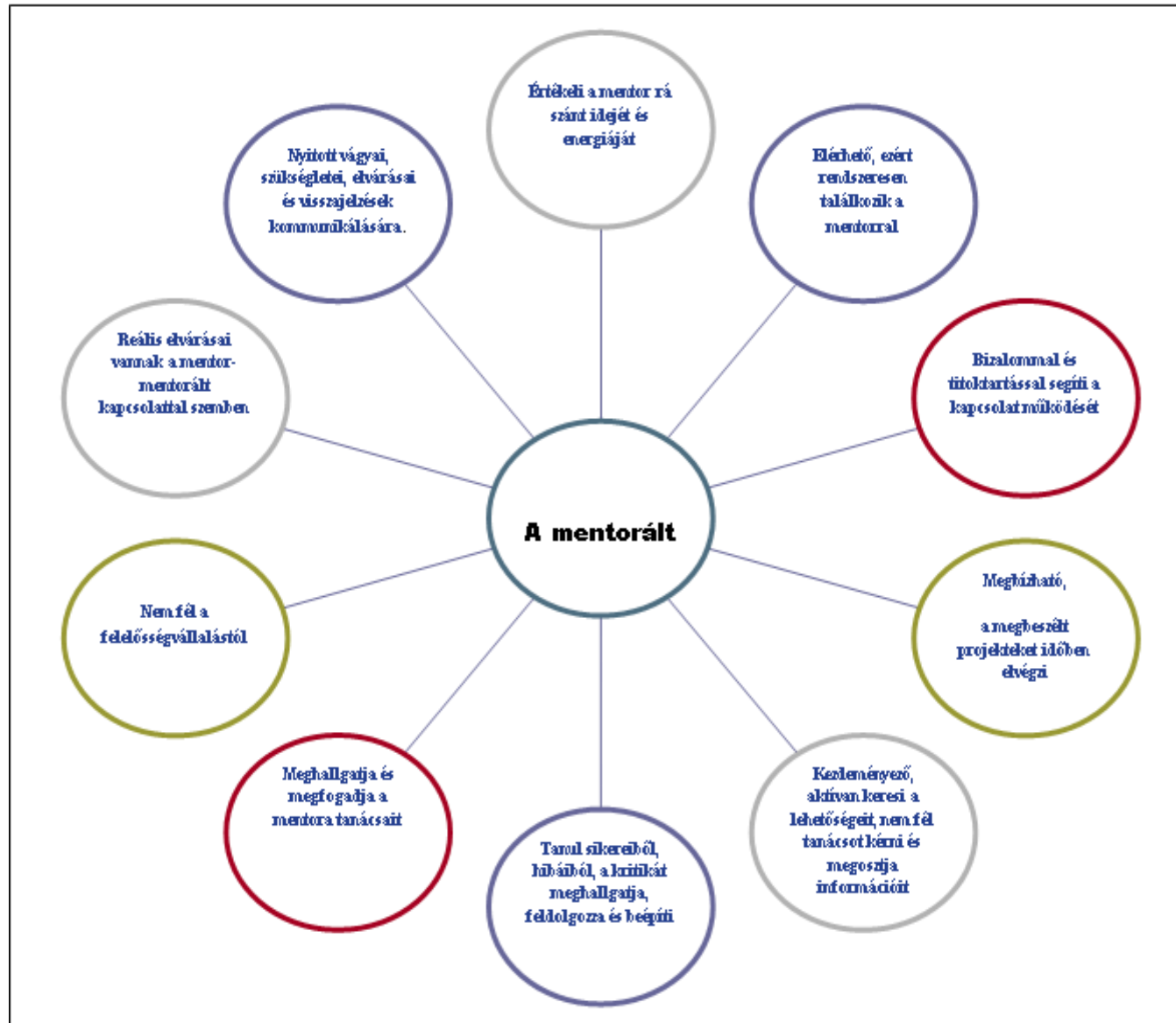
„...egy idősebb, tapasztalt felnőtt és egy nem rokon, fiatalabb személy kapcsolatát jelenti, mely kapcsolatban az idősebb személy folyamatos tanácsadást, útmutatást, bátorítást ad a fiatalabb számára, alkalmassága-kompetenciája és személyiségfejlődése növekedése érdekében.

A közösen eltöltött tanulási idő során a mentor és a mentorált gyakran alakít ki a kölcsönös elköteleződésen, tiszteleten, hűségen és közös személyiségjegyeken alapuló kapcsolatot egymással, mely elősegíti a fiatal személy átlépését a felnőttkorba.” (Rhodes 2002.)

A mentor jellemzői

- Bölcs és megbízható tanácsadó
- Idősebb, tapasztaltabb, aki segíti a fiatal karakterének, és kompetenciájának fejlődését
- Kölcsönös elköteleződés
- Érzelmi azonosulás

A mentorált jellemzői

A mentori kapcsolat hatásának modellje: Rhodes 2005

Szülői-Kortárs kapcsolat

	szociális-emocionális fejlődés	
Mentor-Mentorált Kapcsolat kölcsönösség, bizalom, empátia	kognitív fejlődés	pozitív hatások jegyek,
	identitás fejlődés	érzelmi well-being magatartás változás

Moderátor tényezők: Személyes múlt, Szociális kompetenciák, Életkori szakasz fejlődési jellegzetességei, Mentori kapcsolat időtartama, Mentori Program jellemzői, Családi és közösségi kontextus

A mentorálási folyamat szakaszai: Keller 2005

Szakasz elnevezése	Tevékenységek, szakasz tartalma	Befolyásoló tényezők	Programszervezés
Előkészítés	felkészülés a kapcsolatra	mentor motivációi, elvárásai, céljai	toborzás, kiválasztás, képzés
Kezdeményezés	kapcsolat kezdete és megismerkedés	a mentor türelme, a mentor és mentorált érdeklődéseinek hasonlósága	párok kialakítása, bemutatkozás
Fejlődés és a kapcsolat fenntartása	rendszeres találkozás, interakciók kialakítása	tevékenységek gyakorisága és jellemzői, mentor stílusa	szupervízió és támasznyújtás, folyamatos képzés
Hanyatlás és felbomlás	kihívások, akadályok a kapcsolatban vagy a kapcsolat befejezése	mentor és mentorált jellemzői, személyisége, mentor stílusa	szupervízió és támasznyújtás, lezárás előkészítése
Átértelmezés	megállapodás a későbbi kapcsolattartásról vagy a kapcsolat megújítása	----	lezárás elősegítése, új párok kialakítása

A mentor kiválasztás fontos kérdései

1. Szeret, és tud-e tehetséges gyermekekkel/serdülőkkel dolgozni?
2. Optimista, jövőre orientált?
3. Hajlandó-e igazi szerepmodell lenni, aki a tanulás és a munka iránti örömét és lelkesedését megosztja a mentorálttal?
4. A mentor munkastílusa, tanítási stílusa megegyezik a diák tanulási stílusával?

Mentor és mentorált szerződése

1. Amit a diák meg akar tanulni
2. Határidők kijelölése a haladásban
3. A diák célokért megtett tevékenységei
4. A diák saját tanulásának értékelése
5. A mentor tanulás értékelése
6. Elvárások és felelősségek

A mentorálás fajtái 1.

1. Iskolán kívüli mentorálás Tehetségbónusz Program
www.tehetsegbonusz.hu
2. Csoportos mentorálás
 - előnyei: társas kapcsolatok pozitív hatása, kötődési potenciálok változása, mentor-szülő-fiatal bizalmi kapcsolat erősödése
 - Nehézségei: személyesség csökkenése, hatékonyság esetleges csökkenése, társas hatások – összetétel, iskolai környezetben mentorálás hatása csökken az év vége felé

A mentorálás fajtái 2.

3. e-mentorálás (távmentorálás, virtuális mentorálás stb.)

- előnyei: földrajzi kötetlenség, felelősség a diákon a kezdeményezésben, többfajta életpálya, stílus megismerése, fiatalok természetes közege/szívesebben nyitnak, időegyeztetés szükségtelensége, a rövid és tömör üzenetek kerete
- korlátai: némely terület kizorulása pl. fényképezés, műszeres igény, személyes kapcsolat korlátai, szövegek félreértelmezhetősége, az élő, nonverbális kapcsolat hiánya, mentor pedagógiai felkészültsége.

Mentorálás a hazai gyakorlatban

Kezdeti tévhitek:

- A mentorálás nem korrepetálás, szakkör
- Mentorálni/tehetséggondozni nem csak a jó tanulót lehet

A pedagógus felkészítés/támogatás területei:

1. Önismereti tréning: énkép, empátia, kommunikáció fejlesztés, konfliktuskezelés, kreativitásfejlesztés
2. Szupervízió
3. Esetmegbeszélő csoport
4. Egyéni konzultáció
5. Közös rendezvények mentoráltakkal és szüleikkel
6. Szülőfórum
7. Honlap és szakfolyóirat működtetése

A mentor helye, kompetenciái, kapcsolatrendszere

- Szervezeti hely nincs! – nem önálló munkakör
- Nkt (2011)– esélyegyenlőségi törvény (2003)
- Tanári mentorrá válás lépcsői:
 - énközpontú szakasz
 - tanításközpontú szakasz
 - tanuló/tanulásközpontú szakasz
- Kapcsolatrendszere
 - intézményen belül: Tehetség munkaközösség – iskolapszichológus
 - intézményen kívül: járási Tehetségpontok, Tehetségtanács, szakszolgálati tehetségkoordinátor, szakszolgálati szakemberek

Etikai elvárások

Fontos az etikai kódex kidolgozása!

Munkája során

- Betartja szakmája előírásait
- A rendelkezésére álló standardokat használja
- Továbbképezi magát
- Fejleszti mentorkészségeit
- Kapcsolatát a mentorálttal a mentorálás keretében tartja

A mentorálás gyakorlati nehézségei - példák

1. A tanuló viselkedése nem jó, ezért kizárhatják a mentorálásból – az iskolapszichológus feltáró segítsége
2. Laci a cigányfiú útja a cigánytelepről a CEU-ba – a mentorom megbántott azzal, hogy sajnált a gyerekkorom miatt.
3. Nem mondták meg a mentoráltkak, nehogy túlzott elvárásokat támasszanak a tanár felé.

Köszönöm a figyelmeteket!